

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

BRNO 1972

opět nějakou jámu. Ani v tomto případě nebylo už v době odevzdání nálezů možné další zkoumání.

Z prvního objektu se zachovaly kromě střepů z hrnců a pokliček zvířecí kosti, uhlíky a dva zlomky masivního železného kování, z druhého uhlíky a železný hřebík. Keramika z obou je zřejmě současná a možno ji datovat do druhé poloviny 14. století.

Mittelalterliche Funde aus Vávrovice (Bez. Opava). Beim Aushub eines Kellers im Hause Nr. 6 hat man zwei mittelalterliche Gruben zerstört, aus welchen der archäologischen Abteilung des Schlesischen Museums in Opava keramisches Scherbenmaterial aus der zweiten Hälfte des 14. Jhs., Bruchstücke von Eisenbeschlägen, ein Nagel, Tolzkohle und Tierknochen abgegeben wurden.

STOPY STŘEDOVĚKÉ VESNICE V BORŠICÍCH U BUCHLOVIC

(okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL, Slovákcké muzeum, Uherské Hradiště

Při povrchovém průzkumu v katastru Boršic u Buchlovic byly v trati „Slobody“ nalezeny 12. 11. 1971 doklady středověkého osídlení. Poloha se nachází necelý 1 km severozápadně od obce, na povlném jižním svahu kopce, pod nímž se stéká Smradavecký a Medlovický potok v Dlouhou řeku. V tomto místě, v pruhu sledujícím směr vrstevnic, byly zjištěny skupiny pískovcových kamenů, doprovázené nálezy keramiky ze 14.—15. století. Střepy byly nalezeny i v jiných místech, většinou v menších či větších skupinkách. Podložím jižního svahu je jemný písek, shluky kamenů nejsou místního původu. Tato okolnost spolu s nálezem keramiky nasvědčuje, že v těchto místech stávala vesnice, jejíž východní okraj končil nad východním prudkým svahem, spadajícím ke Smradaveckému potoku. Na tomto svahu, počínaje jeho horní hranou, jsou terasovité pásové, asi 8—12 m široké pluziny, táhnoucí se po svahu více než v délce 1 km do údolí Smradavky. Dosud není prokázáno, zda pluziny je možné dávat do souvislosti se zjištěnými stopami zaniklé vesnice, či zda se jedná o opuštěné středověké pluziny náležející k Boršicím. Zaniklá vesnice není rovněž dosud identifikována pokud jde o její jméno. V blízkosti jsou uváděny další dvě zaniklé vesnice — Honětice či Únětice a Újezd. Podle situace by se mohlo spíše jednat o Újezdec, který je v poslední době lokalizován historiky do údolí Smradavky. Není vyloučena ani další možnost, podle níž by zjištěné stopy náležely některé ze zaniklých středověkých vesnic, známých z historických pramenů, týkajících se této oblasti, jménem, ale u nichž není historicky blíže doložena jejich lokalizace.

Spuren eines mittelalterlichen Dorfes in Boršice bei Buchlovice (Bez. Uherské Hradiště). In der Flur „Slobody“ im Kataster von Boršice bei Buchlovice wurden in Form von Steindestruktionen und mittelalterlicher Keramik aus dem 14.—15. Jh. Spuren einer mittelalterlichen Dorfwüstung bisher unbekanntens Namens festgestellt. In unmittelbarer Nähe der Überreste stellte man terrassenartig angebrachte Flurkernstreifen fest, deren Gleichzeitigkeit mit dem Dorfe bisher nicht bewiesen ist.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM NA ZANIKLÉ STŘEDOVĚKÉ VESNICI MIŘÍN U PITÍNA

(okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL, Slovákcké muzeum, Uherské Hradiště

Při mýcení ojedinělých stromů na rozhraní lesa a louky pro rozšíření pastviny byla v trati „Miřinky“ nalezena bagristou B. Diatelem z STS Rudimov větší část českého tesáku. Nález byl předán J. Juračkovi, spolupracovníku muzea v Bojkovicích, který předmět konzervačně zpracoval a zařadil do sbírek jmenovaného muzea. Železný tesák má plochou, srpovitě utvářenou hlavici, připevněnou nýtem na podlouhlý obdélníkový řap, opatřený na středu podélné osy otvory pro uchycení rukojeti. Ta byla patrně z organické látky, neboť se nezachovala. Čepel tesáku je jednobřítá, s rovným hřbetem a mírně se zužujícím ostřím, které je od řapu odsazeno. Hrot čepele je odlomen. Zcela přesné analogie se vyskytují již v 15. století.

Objev byl hlášen J. Juračkou Slovákckému muzeu. Na základě získaných informací byl 11. 10. 1971 proveden referujícím v trati „Miřinky“ orientační povrchový průzkum, jehož cílem byla přesná

lokace zaniklé středověké vesnice Miřín, z níž nález tesáku nepochybně pocházel a která je doložena historicky a je známa i lidové tradici.

Miřín poprvé lokalizoval do trati „Miřinky“ J. Kučera.¹ Data opustnutí vesnice nejsou historiky uváděna vždy zcela jednotně: J. Kučera — 1516, M. Jašková — 1563,² V. Nekuda — snad již 1512, bezpečně v letech 1518—1594,³ L. Hosák — 1518.⁴ Vesnice náležela světlovskému panství. Po jejím zániku dal Frydrych Tetauer roku 1576 pozemky do dědičného užívání svým poddaným z Pitína.⁵

Průzkumem bylo zjištěno, že lokalita se nachází asi 1200 m jihovýchodně od východní části zástavby Pitína, asi 550 m nad levým břehem Olšavy, v nadmořské výšce kolem 500 m. Terén, na němž stávala vesnice, je pokryt směrem k Olšavě, tj. severně, loukou, jižní strana je porostlá lesem. Vesnice byla založena na mírném svahu přivráceném k severozápadu. Na louce, těsně při hranici lesa, byly zjištěny v řadě od východu k západu tři nízké vyvýšeniny nepravidelného tvaru o rozměrech zhruba 3,5 × 4—5 m, vysoké 25—30 cm. Vzdálenosti mezi nimi se pohybují kolem 15 m. Jedná se o destrukce staveb, patrně usedlostí, čemuž by odpovídal i nález pravděpodobně záhume-nicových pluzin, táhnoucích se kolmo od řady vyvýšenin, avšak v daleko širším pruhu, směrem k břehu Olšavy. Tímtež směrem probíhá i cesta, respektující směr zaniklých pluzin, která na jedné straně překračuje mělkým brodem Olšavu, na straně druhé směřuje dále do lesa. V lese pokračuje patrně i předpokládaná bývalá zástavba, která však pro hustý podrost a časové omezení průzkumu nemohla být podrobněji zkoumána.

Zatím je možné předpokládat, že Miřín byl krátkou lesní lánovou, patrně jednořadou vesnicí, založenou asi za velké středověké kolonizace a zaniklou násilně na počátku 16. století. Pozemky byly přičleněny k Pitínu, čemuž odpovídá i zcela excentrické umístění Pitína v jeho současném katastru.

P o z n á m k y :

¹ J. Kučera, Zaniklé osady bývalého panství světlovského na mor Slovensku, ČVMSO V 1888, 176—177.

² M. Jašková, Zaniklé vsi na území okresu Uherský Brod, rkp., str. 4, ul. v Okresním archivu Uh. Hradiště (uvádí podle ZDO sv. 27, orig. fol. 27 aut. fol. 65).

³ V. Nekuda, Zaniklé osady na Moravě v období feudalismu, Brno 1961: 133—134.

⁴ L. Hosák, Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848—1960, úvodní svazek, Ostrava 1967, 203.

⁵ M. Jašková, l. c., pergamenová listina uložena v Okr. archivu Uh. Hradiště, sign. neuvedena.

Oberflächenerforschung der mittelalterlichen Dorfwüstung Miřín bei Pitín (Bez. Uherské Hradiště). Durch eine Oberflächenerforschung konnte die historisch belegte Dorfwüstung Miřín lokalisiert werden, deren Spuren in Form von Baudestruktionen und Flurwüstungen bei Pitín in der Flur „Miřinky“ erhalten sind. Das Dorf wurde offensichtlich im Zuge der grossen mittelalterlichen Kolonisation errichtet und zu Beginn des 16. Jhs. gewalttätig zerstört. Die Grundstücke wurden den Grundstücken von Pitín eingegliedert.

VÝZKUM MOTTY V KONŮVKÁCH NA SLAVKOVSKU (okr. Vyškov)

DAGMAR ŠAUROVÁ, Městské muzeum, Slavkov u Brna
(Tab. 101)

V sídlištním celku zaniklé středověké vesnice Konůvky (původním jménem Kunovičky, katastr Heršpice u Slavkova, okres Vyškov) upoutával již od počátku výzkumu umělý pahorek s vodním příkopem, který připomíná známé rakouské Hausberg a západoevropské motty. Katastrální mapa z počátku 19. století uvádí v lesní trati vedle něho název U kostelíku. Tento název se udržel i v lidovém podání.

Položili jsme zde sondu již 3. listopadu 1960, v roce zahájení systematického výzkumu. Poskytla však pouze kamennou tříšť zcela bez nálezů, takže nepovzbuzovala k pokračování.

Ovšem neodporovala předpokladu, že v tomto místě mohla existovat sakrální stavba, ke které je třeba vztahovat termín *ius patronatus ecclesiae*, uváděný v zápisech Zemských desek brněnských a z níž zvon, datovaný 1451 visí na věži kostela v Křižanovicích.

Proto jsem s ohledem na všeobecný badatelský zájem o útvary, podobné mottám — a také s ohledem na interes zahraničních odborníků, kteří navštívili Konůvky 27. 4. 1970 v rámci II. celostátní konference o výzkumech ZSO — přikročila r. 1971 znovu k sondám na kostelním pahorku. Tehdy byla již během deseti pracovních období (1961—1970) zjištěna celková sídlištní dispozice původní středověké vesnice s bohatým archeologickým ziskem, takže mohlo dojít i na objekt s předpokládaným ziskem, archeologicky nepatrným.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné